A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2006. január 19. *

A C-330/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Supremo (Spanyolország) a Bírósághoz 2003. július 29-én érkezett, 2003. július 21-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos**

és

az **Administración del Estado**

között,

Giuliano Mauro Imo

* Az eljárás nyelve: spanyol.

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, K. Schiemann, N. Colneric, Juhász E. és E. Levits (előadó) bírák,

főtanácsnok: P. Léger,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos képviseletében A. González Salinas ügyvéd,

– a spanyol kormány képviseletében N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: A. Cingolo avvocato dello Stato,

– az osztrák kormány képviseletében E. Riedl, meghatalmazotti minőségben,

– a svéd kormány képviseletében A. Kruse, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében H. Støvlbæk és F. Castillo de la Torre, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. június 30-i tárgyaláson történő meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 19., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 337. o., a továbbiakban: irányelv) 3. cikke első mondata a) pontjának és 4. cikke (1) bekezdésének, valamint az EK 39. és 43. cikknek az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos (az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnökök kamarája, a továbbiakban: Colegio) és az Administración del Estado közötti jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya az olasz származású, Olaszországban kiállított általános mérnöki, hidraulikai szakirányú oklevéllel rendelkező G. M. Imo azon kérelme, amelyben az említett személy az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakma Spanyolországban való gyakorlásának engedélyezését kérte.

Jogi háttér

A közösségi szabályok

3 Az irányelv célja az oklevelek elismerése olyan módszerének bevezetése, amely megkönnyíti az európai polgárok számára minden olyan szakmai tevékenység gyakorlását, amelynek gyakorlásához a fogadó tagállamban a középfokú oktatást követő képzés a feltétele, amennyiben olyan oklevéllel rendelkeznek, amely őket ezekre a tevékenységekre előkészíti, legalább három évig tartó tanulmányokat igazol, és amelyet egy másik tagállamban állították ki.

4 Az irányelv 1. cikkének c) pontja értelmében „szabályozott szakma: az a szakmai tevékenység vagy azoknak a szakmai tevékenységeknek az összessége, amelyek az egyes tagállamokban az adott foglalkozást alkotják".

5 Az irányelv 3. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha egy szabályozott szakma megkezdését vagy gyakorlását a fogadó ország törvényei valamilyen oklevél megszerzésétől teszik függővé, akkor az illetékes hatóság a hiányos képesítésre való hivatkozással nem tagadhatja meg egy tagállam állampolgárától az adott foglalkozásnak a saját állampolgárával azonos feltételek szerinti megkezdésének vagy gyakorlásának jogát,

a) amennyiben a kérelmező olyan oklevéllel rendelkezik, amely más tagállamban ahhoz szükséges, hogy annak területén az illető a foglalkozást megkezdhesse vagy gyakorolhassa, és ezt az oklevelet az egyik tagállamban szerezte [...],

[...]"

6 Az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy:

„A 3. cikk nem akadályozza meg a fogadó tagállamot abban, hogy a kérelmezőtől kérje

a) szakmai tapasztalat igazolását, amennyiben a 3. cikk a) és b) pontja alapján igazolt tanulmányainak időtartama a fogadó tagállamban előírt képzési időtől legalább egy évvel rövidebb. [...]

[...]

[...]

b) egy, legfeljebb három évig tartó adaptációs időszak teljesítését vagy alkalmassági vizsga letételét,

– amennyiben a megszerzett képzés a 3. cikk a) és b) pontjának megfelelően olyan tárgyakra vonatkozik, amelyek lényegesen különböznek azoktól, amelyek a fogadó tagállamban előírt oklevél megszerzéséhez szükségesek, vagy

– amennyiben a 3. cikk a) pontjában említett esetben a szabályozott szakma a fogadó tagállamban egy vagy több olyan szabályozott szakmai tevékenységet is magában foglal, amely a kérelmező származási tagállamában vagy abban a

tagállamban, ahonnan a kérelmező érkezett, a szabályozott szakmának nem képezi részét, és amennyiben ez a különbség egy sajátos képzésben valósul meg, amelyet a fogadó állam megkövetel, és amely olyan tárgyakra vonatkozik, amelyek lényegesen különböznek azoktól, amelyeket a kérelmező a saját oklevele megszerzéséhez elsajátított [...]

[...]

[...]"

7 Az irányelv 7. cikke szabályozza az oklevelek elismerése közösségi rendszerének előnyeiből részesülő személyek jogait a szakmai címek viselésére és azok használatára vonatkozóan. E cikk (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fogadó tagállam illetékes hatósága elismeri a tagállamok azon állampolgárainak jogát, akik a fogadó tagállam felségterületén a szabályozott szakmához és annak gyakorlásához szükséges követelményeknek eleget tesznek, hogy viselhetik a foglalkozásnak megfelelő szakmai címet.

(2) A fogadó tagállam illetékes hatósága elismeri a tagállamok azon állampolgárainak jogát, akik a fogadó tagállam felségterületén a szabályozott szakmához és annak gyakorlásához szükséges követelményeknek eleget tesznek, hogy az e foglalkozáshoz tartozó, a származási tagállamban vagy abban a tagállamban használatos tudományos címet, ahonnan az érintett érkezett, illetve adott esetben annak rövidítését az ország nyelvén használhassák. A fogadó tagállam előírhatja, hogy a kérelmező e megnevezések viselésekor az oklevelet kiállító oktatási intézmény vagy vizsgabizottság nevét és helyét is feltüntesse."

A nemzeti szabályozás

8 Az irányelvet a spanyol jogba a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró, az Európai Unió tagállamaiban kiállított felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1991. október 25-i 1665/1991. sz. királyi rendelet ültette át (BOE 280. sz., 1991. november 22., 37916. o.). A királyi rendelet 4. és 5. cikke tulajdonképpen az irányelv 3. és 4. cikkében foglaltakat ismétli meg.

9 A spanyol jogszabály értelmében az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakma („ingeniero de caminos, canales y puertos") széles körű tevékenységet foglal magában, mint például a hidraulikai berendezések, szárazföldi, tengeri és folyami közlekedési és szállítási infrastruktúra tervezését és kivitelezését, partvédelmet és területrendezést, beleértve a településrendezést is. Az előzetes döntésre utaló végzésből kiderül, hogy szabályozott szakmáról van szó, amelynek megkezdése és gyakorlása spanyol oklevél birtokában történhet, amelynek kiállítását speciális, hatéves felsőfokú képzés, vagy valamely másik tagállamban szerzett és a Ministerio de Fomento által elismert egyenértékű képzés előzi meg. Az e szakmát Spanyolországban gyakorolni kívánó személyeknek be kell lépniük a Colegióba, amelynek az előbb leírt képzés megszerzése a feltétele.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatali kérdések

10 G. M. Imo általános mérnöki, hidraulikai szakirányú oklevéllel („laurea in ingegneria civile idraulica") rendelkezik, amelyet Olaszországban állítottak ki, és amely őt e tagállamban feljogosítja az általános hidraulikai mérnöki szakma gyakorlására. 1996. június 27-én oklevelének elismerése iránti kérelemmel fordult a spanyol Ministerio de Fomentóhoz a célból, hogy az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakmát Spanyolországban gyakorolhassa.

11 1996. november 4-én kelt határozatával az említett minisztérium elismerte G. M. Imo oklevelét, és mindenféle előzetes feltétel nélkül engedélyezte számára az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakma megkezdését.

12 A Colegio a határozattal szemben hatályon kívül helyezés iránti keresetet nyújtott be az Audiencia Nacionalhoz. Az eljárás során a Colegio a spanyolországi út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakma és az olaszországi általános hidraulikai mérnöki szakma közötti alapvető különbségre hivatkozott, mind a képzés tartalma, mind a két szakma által lefedett tevékenységek terén.

13 1998. április 1-jei ítéletében az Audiencia Nacional elutasította az említett keresetet, főként azzal az indokolással, hogy az általános hidraulikai mérnöki oklevél Olaszországban ugyanannak a szakmának a megkezdését teszi lehetővé, mint az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki oklevél Spanyolországban. Az említett bíróság továbbá rámutatott arra, hogy az említett általános mérnöki oklevél birtokosa által kapott képzés magában foglalja azt az alapvető tananyagot, amelyet Spanyolországban megkövetelnek a szóban forgó mérnöki szakág tekintetében.

14 A Colegio fellebbezést nyújtott be a Tribunal Supremóhoz. Ez utóbbi először is megállapította, hogy a szóban forgó két képzés között alapvető különbségek vannak, következésképpen az Audiencia Nacional helytelenül értékelte a tényeket.

15 Ilyen körülmények mellett a Tribunal Supremo akként határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A 89/48 irányelv 3. cikkének a) pontja, annak 4. cikke (1) bekezdésével együttesen értelmezve, [...] értelmezhető-e akként, hogy az feljogosítja a fogadó

tagállamot azon, (Olaszországban kiállított) általános hidraulikai mérnöki („ingegnere civile idraulico") oklevéllel rendelkező kérelmező szakmai képesítésének korlátozott elismerésére, aki e szakmát valamely olyan más tagállamban kívánja gyakorolni, ahol a jogszabályok az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki („ingeniero de caminos, canales y puertos") szakmát szabályozott szakmának ismerik el? Abból kell kiindulni, hogy ez utóbbi szakma a fogadó tagállamban olyan tevékenységeket foglal magában, amelyek nem mindig felelnek meg a kérelmező oklevelének, és az oklevél által igazolt képzés nem tartalmaz egyes olyan alapvető tananyagokat, amelyeket a fogadó tagállamban általános jelleggel megkövetelnek az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki oklevél megszerzéséhez.

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e az EK 39. és [az EK] 43. cikkel a szakmájukat önálló vállalkozóként vagy munkavállalóként a szakmai képzési helyüktől eltérő tagállamban gyakorolni kívánó kérelmezők jogának olyan formában való korlátozása, ami szerint a fogadó állam – belső jogszabályai révén – kizárhatja a szakmai képesítések korlátozott elismerését, amennyiben az ezt kimondó határozat, amely alapvetően megfelel a 89/48 irányelv 4. cikkének [...], olyan többletkövetelményeket ír elő, amelyek az adott szakma gyakorlása tekintetében aránytalanok?

A feltett kérdések vonatkozásában „korlátozott elismerés" alatt olyan elismerés értendő, amely kérelmező számára a fogadó államban szabályozott általánosabb út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakmán belül kizárólag az oklevelének megfelelő hidraulikai mérnöki tevékenység megkezdését engedélyezi, anélkül hogy azt a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő további feltételektől tenné függővé [...]."

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

16 Az első kérdéssel az előterjesztő bíróság tulajdonképpen azt kérdezi, hogy az irányelv tiltja-e azt, hogy ha valamely tagállamban szerzett oklevél birtokosa valamely másik tagállamban valamely szabályozott szakma gyakorlása iránti kérelmet nyújt be, akkor e kérelemnek ez utóbbi tagállam hatóságai bizonyos feltételek mellett részben helyt adjanak, az engedélyt kizárólag azokra a tevékenységekre korlátozva, amelyek megkezdését az oklevél a megszerzésének helye szerinti tagállamban lehetővé teszi.

17 E kérdés megválaszolásához elsőként meg kell vizsgálni az irányelv vonatkozó rendelkezéseinek szövegét, másodszor annak rendszerét és általános logikáját, harmadszor pedig az általa elérni kívánt célokat.

18 Kiindulásként emlékeztetni kell arra, hogy az irányelv szövege nem engedi és nem is tiltja kifejezetten a szakmai képesítések részleges elismerését, ahogyan az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban is szerepel. Valójában az irányelv 3. cikke első bekezdésének a) pontjában szereplő tilalom nem akadálya az efféle részleges elismerésnek, amennyiben az érdekelt kérelmét követően hozott, és számára a fogadó tagállamban szabályozott szakma által lefedett tevékenységi körnek csak egy része tekintetében engedélyt adó határozat nem minősül az említett szakma megkezdése megtagadásának.

19 Ezt követően, tekintettel az irányelv rendszerére, emlékeztetni kell arra, hogy az oklevelek kölcsönös elismerésének az irányelv által létrehozott rendszere nem jelenti azt, hogy a más tagállamokban kiállított oklevelek a fogadó tagállamban megkövetelthez hasonló vagy azzal összehasonlítható képzést igazolnak. Valójában, az

irányelv által létrehozott rendszer szerint az oklevelet nem az azt megelőző képzés belső értéke miatt ismerik el, hanem azért, mert az lehetővé teszi a szabályozott szakma megkezdését abban a tagállamban, ahol azt kiállították vagy elismerték. A származási és a fogadó tagállam képzésének rendszere vagy tartalma közötti különbségek nem elegendők az adott szakmai képesítés elismerésének megtagadásához. Legfeljebb ha e különbségek alapvető jellegűek, akkor igazolható az, hogy a fogadó tagállam az említett irányelv 4. cikkében szereplő kiegyenlítő intézkedések közül egyesek teljesítését írja elő a kérelmezőnek (lásd e tekintetben a C-102/02. sz. Beuttenmüller-ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-5405. o.] 52. pontját).

20 Ebből következően, ahogyan azt a főtanácsnok indítványának 40–43. pontjában kifejti, az irányelv 3. cikke első bekezdése a) pontjában szereplő „foglalkozás" kifejezést úgy kell érteni, mint olyan foglalkozásokra utalót, amelyek a származási és a fogadó tagállamban vagy azonosak, vagy egymás megfelelői, vagy egyes esetekben egyszerűen egyenértékűek azon tevékenységek szempontjából, amelyeket lefednek. Ezt az értelmezést erősíti meg az irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának második francia bekezdése is. Azokban az esetekben, amelyekre ez a rendelkezés utal, az illetékes nemzeti hatóságok kötelesek figyelembe venni az adott szakma által a két érintett tagállamban lefedett tevékenységek mindegyikét, annak meghatározása érdekében, hogy tényleg „ugyanazon foglalkozásról" van-e szó, és hogy adott esetben alkalmazandó-e az említett rendelkezésben szereplő kiegyenlítő intézkedések valamelyike. Ez azt jelenti, hogy még ha az irányelv valamely szabályozott szakmát egységes egészként fog is fel, elismeri az eltérő szakmai tevékenységek és az azoknak megfelelő képzések tényleges meglétét. Ebből következően a valamely szabályozott szakma által lefedett szakmai tevékenységek mindegyikének elkülönített, önálló megközelítése nem ellentétes, és nem idegen az irányelv általános logikájától.

21 Nem fogadható el a spanyol és a svéd kormány ezzel ellentétes álláspontja. Valójában, habár az irányelv 3. cikkének első bekezdése biztosítja „az adott foglalkozásnak a saját állampolgárával azonos feltételek szerinti megkezdésének vagy gyakorlásának jogát" a tagállamoknak az irányelvben foglalt oklevéllel rendelkező állampolgárai számára, e rendelkezés nem értelmezhető akként, hogy az minden esetben, kivétel nélkül az e foglalkozás által lefedett összes tevékenység

megkezdésének a fogadó tagállamban való engedélyezését jelenti. Ahogyan arra lényegében a főtanácsnok indítványának 48–53. pontjában rámutatott, az említett kifejezés egyszerű leképezése a hátrányos megkülönböztetés tilalma és a kölcsönös bizalom alapelveinek, amelyek elválaszthatatlan elemei az oklevelek elismerése közösségi rendszerének.

22 Ami az irányelv 7. cikkének (1) bekezdését illeti, az úgy rendelkezik, hogy a fogadó tagállam illetékes hatóságai elismerik a más tagállamok azon állampolgárainak jogát, akik a fogadó tagállam területén a szabályozott szakmához és annak gyakorlásához szükséges követelményeknek eleget tesznek, hogy viselhetik a foglalkozásnak megfelelő szakmai címet. E rendelkezés – amely az ugyanezen irányelv 3. és 4. cikkében foglalt szabályok alkalmazásának gyakorlati következménye – célja annak elősegítése, hogy más tagállamok állampolgárai, akik az oklevelüket e tagállamokban szerezték, azonos helyzetbe kerüljenek a fogadó tagállam azon állampolgáraival, akik oklevelüket ez utóbbiban szerezték. Mindenesetre, a 7. cikk (1) bekezdésében említett szakmai cím viselése jogának elismerése csak akkor lehetséges, ha az érdekeltek az adott szakma tekintetében a foglalkozás megkezdéséhez és gyakorlásához előírt összes feltételnek megfelelnek.

23 Végezetül, a fent kifejtett érvelést az irányelv teleologikus értelmezése is teljes mértékben megerősíti. Valójában az irányelv harmadik és tizenharmadik preambulumbekezdése kimondja, hogy annak elsődleges célja a valamely tagállamban kiállított oklevél birtokosa számára elősegíteni a megfelelő szakmai tevékenységek megkezdését a többi tagállamban, valamint erősíteni a közösségi állampolgároknak azt a jogát, hogy szakmai tudásukat mindegyik tagállamban kamatoztathassák. Másfelől, megjegyzendő, hogy az irányelv az EK-Szerződés 57. cikkének (1) bekezdése (jelenleg, módosítást követően EK 47. cikk (1) bekezdés) alapján került elfogadásra. Márpedig ez utóbbi rendelkezés szövegéből az következik, hogy a jelen ügy tárgyát képező irányelvhez hasonló irányelveknek az a célja, hogy elősegítsék az oklevelek, a bizonyítványok és egyéb tanúsítványok kölcsönös elismerését, olyan közös szabályok és szempontok létrehozása révén, amelyek, amennyire lehetséges, automatikusan az oklevelek, a bizonyítványok és egyéb tanúsítványok kölcsönös elismerését eredményezik. Ezzel szemben ezen irányelveknek nem célja az említett oklevelek, bizonyítványok és egyéb tanúsítványok elismerésének megnehezítése, és

ezért nem is eredményezhetik azt olyan esetekben, amelyek nem tartoznak a hatályuk alá (a C-31/00. sz. Dreessen-ügyben 2002. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-663. o.] 26. pontja).

24 E tekintetben kiemelendő, hogy az irányelv 4. cikke (1) bekezdésének – amely kifejezetten lehetővé teszi a kiegyenlítő intézkedéseket – hatályát azokra az esetekre kell korlátozni, amelyekben a kiegyenlítő intézkedések arányban állónak bizonyulnak az elérni kívánt céllal. Más szóval, még ha azok kifejezetten megengedettek is, ezek az intézkedések bizonyos esetekben komoly elriasztó tényezőt jelenthetnek ahhoz, hogy egy tagállam állampolgára az irányelv által neki megadott jogokat gyakorolja. Valójában, mind az adaptációs időszak, mind az alkalmassági vizsga jelentős időt és erőfeszítést igényel az érdekelt részéről. Az, ha ezeket az említett intézkedéseket nem alkalmazzák, jelentősnek, majdhogynem döntőnek bizonyulhat egy tagállam olyan állampolgára számára, aki valamely szabályozott szakmát szeretne valamely másik tagállamban megkezdeni. Az olyan esetekben, mint az alapeljárásbeli, a szóban forgó szakma megkezdésének az érdekelt fél kérelmét követő olyan részleges engedélyezése, amely mentesíti őt a kiegyenlítő intézkedések alól, és azonnal lehetővé teszi számára azon szakmai tevékenységek megkezdését, amelyekre nézve már képesítéssel rendelkezik, megfelelhet az irányelv által kitűzött céloknak.

25 Következésképpen, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat értelmében, sem az irányelv szövege, rendszere, sem annak célja nem zárja ki valamely szabályozott szakma megkezdése részleges engedélyezésének lehetőségét. Igaz, hogy miként azt a spanyol és a svéd kormány állítja, lehetne azzal érvelni, hogy az efféle részleges engedélyezés azzal a veszéllyel járhat, hogy megtöbbszörözi a más tagállamok állampolgárai által önállóan gyakorolt szakmai tevékenységeket, és ebből adódóan a fogyasztók felfogásában bizonyos zavart eredményez. Mindenesetre, ez az esetleges veszély nem elegendő ahhoz, hogy azt a következtetést vonjuk le, hogy a szakmai képesítések részleges elismerése összeegyeztethetetlen az irányelvvel. Valójában ennek kiküszöbölésére léteznek megfelelően hatékony eszközök, mint például az a lehetőség, hogy az érintett személyeknek kötelezővé tegyék a szakmai címet kiállító intézmény vagy vizsgabizottság nevének és helyének feltüntetését. Ugyanígy, a fogadó tagállam a területén kötött összes jogi és kereskedelmi ügyletnél kötelezheti az érintett személyeket az eredeti nyelven és formában kiállított képesítés vagy szakmai cím használatára, valamint ugyancsak annak a fogadó tagállam hivatalos

nyelvére történő fordítására, annak érthetőségének biztosítása és bármiféle összetéveszthetőség elkerülése érdekében.

26 Az előbb kifejtettekre tekintettel az első kérdést úgy kell megválaszolni, hogy nem ellentétes az irányelvvel az, hogy amikor a valamely tagállamban megszerzett oklevél birtokosa kérelmet terjeszt elő valamely szabályozott szakma másik tagállamban való megkezdésének engedélyezése iránt, akkor ez utóbbi állam hatóságai e kérelemnek részlegesen adjanak helyt – amennyiben azt az oklevél birtokosa kéri –, az engedély hatályát kizárólag azokra a tevékenységekre korlátozva, amelyek megkezdésére az említett oklevél a megszerzésének tagállamában feljogosít.

A második kérdésről

27 A második kérdésben a kérdést előterjesztő bíróság tulajdonképpen azt kérdezi, hogy olyan körülmények esetén, mint az alapeljárásbeliek, az EK 39. és 43. cikkel ellentétes-e az, hogy a fogadó tagállam kizárja a szabályozott szakma megkezdésének az említett szakma által lefedett tevékenységek közül csak bizonyos tevékenységre vagy tevékenységekre korlátozott részleges engedélyezését.

28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 43. cikk második bekezdése értelmében a szabad letelepedés jogát a letelepedés országának joga által a saját állampolgáraira előírt feltételek szerint lehet gyakorolni. Ebből következően, amikor valamely speciális tevékenység megkezdése vagy gyakorlása a fogadó tagállamban szabályozott, akkor a másik tagállam azon állampolgárának, aki ezt a tevékenységet ott gyakorolni szeretné, fő szabály szerint e szabályozásnak kell megfelelnie (a C-55/94. sz. Gebhard-ügyben 1995. november 30-án hozott ítélet [EBHT 1995., I-4165. o.] 36. pontja, és a C-108/96. sz., Mac Quen és társai ügyben 2001. február 1-jén hozott ítélet [EBHT 2001., I-837. o.] 25. pontja).

29 Az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakma megkezdésének feltételei ezidáig nem képezték közösségi szintű harmonizáció tárgyát. Erre tekintettel a tagállamok továbbra is hatáskörrel rendelkeznek az említett feltételek meghatározására, mivel az irányelv e kérdésben nem korlátozza a hatáskörüket. Mindez tehát meghagyja a tagállamoknak azt a jogot, hogy hatáskörüket a téren – az EK-Szerződés által biztosított alapvető szabadságok tiszteletben tartásával – gyakorolják (lásd az egyesített C-193/97. és C-194/97. sz., De Castro Freitas és Escallier ügyben 1998. október 29-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-6747. o.] 23. pontja és a C-58/98. sz. Corsten-ügyben 2000. október 3-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-7919. o.] 31. pontja, valamint a már idézett Mac Quen és társai ügyben hozott ítélet 24. pontja).

30 Mivel az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az említett szabadságok gyakorlását akadályozó vagy azt kevésbé vonzóvá tevő nemzeti intézkedések csak akkor igazolhatóak, ha a következő négy feltételnek eleget tesznek: azokat megkülönböztetés nélkül alkalmazzák; azokat közérdekű kényszerítő indokok indokolják; alkalmasak az általuk elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására; és nem lépnek túl az annak megvalósításához szükséges mértéken (lásd különösen a C-19/92. sz. Kraus-ügyben 1993. március 31-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-1663. o.] 32. pontját, a már idézett Gebhard-ügyben hozott ítélet 37. pontját, a C-424/97. sz. Haim-ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-5123. o.] 57. pontját, és a már idézett Mac Quen és társai ügyben hozott ítélet 26. pontját).

31 Az alapeljárásbeli ügyhöz hasonló esetekben a fogadó tagállam olyan szabályozása, amely kizár ezen állam hatóságai számára minden lehetőséget a szakma megkezdésének részleges engedélyezésére, alkalmas mind a személyek szabad mozgásának, mind a letelepedés szabadságának gyakorlását megzavarni, vagy kevésbé vonzóvá tenni, még akkor is, ha ez a szabályozás megkülönböztetés nélkül, egyaránt alkalmazandó a fogadó tagállam és a többi tagállam állampolgáraira.

32 Ami az alapeljárás tárgyát képező szabályozás célját illeti, el kell ismerni, hogy miként azt a spanyol és a svéd kormány kiemelte, a szakmai képesítések részleges

elismerése lényegében azzal a hatással járhat, hogy a szabályozott szakmákat különböző tevékenységekre oszthatja fel egy tagállamon belül. Ez lényegében a szolgáltatások igénybevevőinek képzetében zavart eredményezhet, mert tévedhetnek az említett képesítések terjedelmét illetően. A szolgáltatások igénybevevőinek, vagy általánosabban a fogyasztóknak a védelmét a Bíróság pedig már korábban olyan közérdekű kényszerítő indoknak minősítette, amely igazolhatja a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását (lásd a 220/83. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1986. december 4-én hozott ítélet [EBHT 1986., 3663. o.] 20. pontját, a C-124/97. sz., Läärä és társai ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-6067. o.] 33. pontját, valamint a C-6/01. sz., Anomar és társai ügyben 2003. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-8621. o.] 73. pontját).

33 Ezenfelül még az is szükséges, hogy a célra tekintettel igazolt intézkedések ne lépjenek túl az annak megvalósításához szükséges mértéken. E tekintetben, ahogyan arra az Európai Közösségek Bizottsága rámutatott, különbséget kell tenni két eltérő helyzet között, amelyek akkor merülhetnek fel, amikor valamely tagállam hatóságaihoz egy másik tagállamban kiállított szakmai képesítés elismerése iránti kérelmet terjesztenek elő, és amikor az adott szakma képzésének tartalmán belüli vagy az általa lefedett tevékenységeken belüli különbség a két tagállamban akadályozza a teljes és azonnali elismerést. Különbséget kell tenni azon esetek között, amelyek objektíve megoldhatók az irányelv által előírt eszközökkel, és amelyek azokkal nem oldhatók meg.

34 Az első feltevés esetén olyan esetről van szó, amikor a származási tagállamban és a fogadó tagállamban a két szakma közötti hasonlóság foka olyan, hogy azokat lényegében „ugyanazon szakmának" lehet minősíteni az irányelv 3. cikke első bekezdése a) pontjának értelmében. Ilyen esetekben a kérelmező képzésének a fogadó tagállambeli képzéshez viszonyított hiányosságai hatékonyan pótolhatók az irányelv 4. cikke (1) bekezdésében foglalt kiegyenlítő intézkedések alkalmazásával, ezáltal biztosítva az érdekelt fél teljes integrációját a fogadó tagállam szakmai rendszerébe.

35 Viszont a második feltevés esetén, ahogyan azt a Bizottság helyesen megjegyezte, az irányelv hatálya alá nem tartozó esetekről van szó, abban az értelemben, hogy a tevékenységi körök közötti különbségek olyan jelentősek, hogy valójában teljes képzésnek kellene alávetni a kérelmezőt. Ez olyan tényező, amely objektív szempontból alkalmas lehet arra, hogy az érdekeltet arra ösztönözze, hogy a másik tagállamban ne gyakoroljon egyes tevékenységeket azok közül, amelyekre képesítéssel rendelkezik.

36 A fogadó tagállam hatóságainak és különösen illetékes bíróságainak feladata annak meghatározása, hogy minden egyes konkrét esetben mely pontban tér el az érdekelt által kapott képzés tartalma az említett tagállamban előírt képzéstől. Az alapeljárásbeli ügyben a Tribunal Supremo azt állapította meg, hogy Olaszországban az általános hidraulikai mérnöki szakma, illetve Spanyolországban az út-, csatorna- és kikötőépítő mérnöki szakmához szükséges képzés tartalma között olyan alapvető különbségek vannak, hogy a kiegyenlítő vagy adaptációs intézkedések alkalmazása valójában azt jelentené, hogy az érdekeltet egy új szakmai képzés elvégzésére kellene kötelezni.

37 Másrészről, az alapeljárásbeli ügyhöz hasonló sajátos esetekben az egyik döntő szempont az a kérdés, hogy vajon az a szakmai tevékenység, amelyet az érdekelt a fogadó tagállamban gyakorolni szeretne, objektíve elválasztható-e az e tagállam megfelelő szakmája által lefedett tevékenységek egészétől. E kérdés megválaszolása elsősorban a nemzeti hatóságok feladata. Mégis, ahogyan arra a főtanácsnok indítványának 86. és 87. pontjában rámutatott, e tekintetben az egyik döntő szempont az a kérdés, hogy ez a tevékenység gyakorolható-e önálló vagy független formában a tagállamban, vagy ott, ahol a szóban forgó szakmai képesítést az érdekelt megszerezte.

38 Amikor a szóban forgó tevékenység objektíve elválasztható a fogadó tagállamban az adott szakma által lefedett tevékenységek egészétől, akkor azt a következtetést kell

levonni, hogy az adott szakmai képesítés részleges elismerése bármiféle lehetőségének kizárása révén keltett visszatartó hatás túlzottan jelentős ahhoz, hogy azt a szolgáltatást igénybe vevők jogainak esetleges sérelmétől való félelem ellensúlyozni tudná. Ilyen esetben a fogyasztók és a szolgáltatást igénybe vevők védelmének jogszerű célja kevésbé korlátozó eszközökkel is elérhető, főként az érintett személyeknek az eredeti nyelven és formában kiállított képesítés vagy szakmai cím használatára, vagy a fogadó tagállam hivatalos nyelvén történő használatára való kötelezésével.

39 Ezért tehát a második kérdést úgy kell megválaszolni, hogy az EK 39. és az EK 43. cikkel nem ellentétes az, ha valamely tagállam nem adja meg valamely szakma gyakorlásához a részleges engedélyt olyankor, amikor a kérelmező képzésének a fogadó tagállambeli képzéshez viszonyított hiányosságai hatékonyan pótolhatók az irányelv 4. cikke (1) bekezdésében foglalt kiegyenlítő intézkedések alkalmazásával. Ezzel szemben az EK 39. és az EK 43. cikkel ellentétes az, ha valamely tagállam nem adja meg a részleges engedélyt a tevékenység megkezdéséhez olyankor, amikor azt az érdekelt kéri, és amikor a tevékenységi körök közötti különbségek olyan jelentősek, hogy valójában teljes képzésnek kellene alávetni a kérelmezőt, kivéve ha a tevékenység megkezdéséhez az engedély e részleges megadásának megtagadását olyan közérdekű kényszerítő indokok igazolják, amelyek alkalmasak az általuk elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására, és nem lépnek túl az annak megvalósításához szükséges mértéken.

A költségekről

40 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **A legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelvvel nem ellenétes az, hogy amikor a valamely tagállamban megszerzett oklevél birtokosa kérelmet terjeszt elő valamely szabályozott szakma másik tagállamban való megkezdésének engedélyezése iránt, akkor ez utóbbi állam hatóságai e kérelemnek részlegesen adjanak helyt – amennyiben azt a oklevél birtokosa kéri –, az engedély hatályát kizárólag azokra a tevékenységekre korlátozva, amelyek megkezdésére az említett oklevél a megszerzésének tagállamában feljogosít.**

2) **Az EK 39. és az EK 43. cikkel nem ellentétes az, ha valamely tagállam nem adja meg valamely szakma gyakorlásához a részleges engedélyt olyankor, amikor a kérelmező képzésének a fogadó tagállambeli képzéshez viszonyított hiányosságai hatékonyan pótolhatók a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdésében foglalt kiegyenlítő intézkedések alkalmazásával. Ezzel szemben az EK 39. és az EK 43. cikkel ellentétes az, ha valamely tagállam nem adja meg a részleges engedélyt a tevékenység megkezdéséhez olyankor, amikor azt az érdekelt kéri, és amikor a tevékenységi körök közötti különbségek olyan jelentősek, hogy valójában teljes képzésnek kellene alávetni a kérelmezőt, kivéve ha a tevékenység megkezdéséhez az engedély e részleges megadásának megtagadását olyan közérdekű kényszerítő indokok igazolják, amelyek alkalmasak az általuk elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására, és nem lépnek túl az annak megvalósításához szükséges mértéken.**

Aláírások